דִּלַהֲטִין מְנִיהּ מִתְיקוּנוֹי יב וְאִנּוּן נְהוֹרִין מְנִיהּ מִתְנַהֲרִין וּמִתְלַהֲטִין יג וְאָזְלִין וּמִתְפַּשְׁטִין לְכָל עֵיבַר יד כְּבוּצִינָא דְּמִתְפַּשְׁטִין מְנִיהּ נְהוֹרִין לְכָל עֵיבַר. וְאִנּוּן נְהוֹרִין דְּמִתְפַּשְׁטִין כַּד יִקְרְבוּן לְמִנְדַּע לוֹן. לָא שָׁכִיחַ אֶלָּא בּוּצִינָא בִּלְחוֹדוֹי. כָּךְ הוּא עַתִּיקָא קַדִּישָׁא בּוּצִינָא עִלָּאָה סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין. וְלָא שָׁכִיחַ בַּר אִנּוּן נְהוֹרִין דְּמִתְפַּשְׁטָן דְּמִתְגַּלְיָן וּטְמִירָן טו וְאִנּוּן אִקְרוֹן שְׁמָא

יין הרקח

הלבושים והפרצופים אשר הם בחינת התיקונים שלו. הנה **אִתְתַּקָּן** תחילה ע"י עתיק המלביש אותו וזהו תיקונו, ואז אחרי שנתקן ע"י התלבשותו בעתיק, אז **אַפִּיק תִּשְׁעָה נְהוֹרִין... מְנִיהּ מִתְיקוּנוֹי**. מתקונו, כי באמצעות העתיק הנקרא **תקונוי**, **אַפִּיק** הני **תִּשְׁעָה נְהוֹרִין** שהם ספירת הכתר דאצילות המתחלק לתשעה נהורין לבד". עכ"ל: **יב)** פירוש **וְאִנּוּן נְהוֹרִין** שהם הט"ס דא"א, **מְנִיהּ**, מא"ק הנז' הם **מִתְנַהֲרִין**. ואמר **מִתְנַהֲרִין וּמִתְלַהֲטִין** כנגד שתי בחינות שיש בא"א שהם מ"ה וב"ן. **מִתְנַהֲרִין** כנגד צד המ"ה שבו, **וּמִתְלַהֲטִין** כנגד צד הב"ן שבו, והוא מלשון אֵשׁ לוֹהֵט (תהלים קד,ד), [כי שניהם מקבלים הארה מא"ק], וכענין מ"ש לקמן באות לז משם רבנו ז"ל יעוש"ב: **יג)** פירושו שהולכים ומתרחבים ונמשכים הט"ס דא"א לכל הצדדים באורך ובעובי, ואינם כמו עולם הנקודים שלא היה א"א כי אם [ספירת] כתר לבד [שהיא ספירת הכתר דנקודים]. והצדדים שמתפשט בהם א"א הם או"א וזו"ן, כי אבא הוא [בחינת] דרום, ואימא - צפון, וז"א - מזרח, ונוקבא מערב. וא"א הוא מתפשט **לְכָל עֵיבַר**: **יד)** פירוש שא"ק הוא כדמיון הנר **שמִתְפַּשְׁטִין** ממנו ניצוצי אורות בכל צידי החצר. שכאשר תחקור על אותם האורות כדי לידע מהיכן הם, לא תמצא רק הנר בלבד שממנו נמשך האור ההוא [בכל הבית]. **כָּךְ הוּא עַתִּיקָא קַדִּישָׁא** שהוא א"ק, שהיה מדבר בו, שהוא נר העליון. כי אעפ"י שמתפשטין ממנו תשעה נהורין, מכל מקום הוא עיקר הכל והכל תלוי בו. ועד תיבת **סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין** הוא סיום הענין. ולא אמר הנמשל כולו כי הוא מובן [מעצמו]. ומ"ש [אח"ד] **וְלָא שָׁכִיחַ בַּר אִנּוּן** וכו', הוא ענין אחר בפני עצמו. [שאם הכל הוא המשך אחד, אם כן יהיה המשל היפך הנמשל, ומהראוי היה לומר: "ולא שכיח אלא בוצינא בלחודוי". ולפי מה שפירשנו יבוא גם כן לשון האדרא בדיוק, שאמר: **ולא** שכיח וכו' בתוספת וא"ו, ולא אמר: **לא** שכיח וכו'. משמע שהוא דבר בפני עצמו. ואחר כותבי זה, ראיתי שגם הרב יוס"ד ז"ל בספר אהבת ה' פירש כן וששתי ושמחתי. ומ"ש **וְלָא שָׁכִיחַ** וכו'], ר"ל ואין נמצא בעולם האצילות **בַּר אִנּוּן נְהוֹרִין** שהם ט"ס דא"א **דְּמִתְפַּשְׁטָן** באו"א ובזו"ן כמ"ש לעיל. ומִתְפַּשְׁטִין לְכָל עֵיבַר וכו', **דְּמִתְגַּלְיָן** באצילות **וּטְמִירָן** תוך או"א וזו"ן. אבל משם ולמעלה הכל נקרא אסב"ה. כן נראה לי לפרש המשך לשון האדרא כי לאַ"ק קורא בשם **בוצינא עילאה**. [כי תיבת בוצינא עילאה הוא קאי על עתיקא דעתיקין שהוא א"ק שזכר בתחילת לשונו]. וכן פירש הריפ"ש ז"ל לפי דרכו יעו"ש, וכן פירש הרב יוס"ד ז"ל בספרו אהבת ה' יעו"ש. ולא יכולתי להבין אמרי קדוש מהרח"ו ז"ל במבו"ש ש"ג ח"א פ"א דף י"ח ע"א, שבתחילת דבריו כתב שהעתיקא דכל עתיקין הוא א"ק, ובסוף דבריו סיים שהבוצינא הוא א"א יעו"ש. ואולי שכוונתו היא על מה שאמר לקמן בדף רצ"ב ע"ב שגם שם נזכר לשון זה והתם קאי על א"א, יעו"ש בציון אות לג: **טו)** פירוש ואלו התשעה נהורין הם נקראים **שְׁמָא קַדִּישָׁא** שהוא שם הוי"ה ב"ה וזהו עיקר שמם. כי מה שנקרא א"א בשם **עתיקא קדישא** הוא בהשאלה בעלמא, כי עיקר שם ע"ק הוא רמז לא"ק, כמ"ש רבנו ז"ל במבו"ש ש"ג ח"א פ"א, וז"ל: "והנה בחינת הא"ק הזה מטבורו ולמטה המתלבש תוך

קַדִּישָׁא ט וּבְגִין כָּךְ כֻּלָּא חַד י וּמַה דְּאָמְרִי חַבְרָנָא בְּסִפְרֵי קַדְמָאֵי דְּאִנּוּן דַּרְגִּין דְּאִתְבְּרִיאוּ

יין הרקח

העתיק הוא הנקרא א"ס בערכם, והוא הנקרא ע"ק. כי הוא האדם קדמון, והעתיק שבכל שאר פרצופי האצילות וכו'. אמנם גם הכתר הזה לפעמים נקרא ע"ק על שם הא"ס המתלבש בו וכו'", יעו"ש. הָרֵאתָ לדעת כי [עיקר] שם ע"ק על א"ק אתמר. לכן אמר פה כי ט"ס דא"א עיקר שמם הוא שם הוי"ה ב"ה הנקרא **שְׁמָא קַדִּישָׁא**. כי קוץ היו"ד הוא כתר דא"א, ואותיות י"ה הם חו"ב שבו, ואותיות ו"ה הם ז"ת שלו. ומה שקורא לשם הוי"ה ב"ה בכל מקום **שמא קדישא**, הטעם הוא מפני שאין נקראים בו העבודה זרה כמו שנקראים בשם **אלהים**: **טז)** פירוש כי אעפ"י שאנחנו קוראים אותם בשם תשעה נהורין, מכל מקום הואיל והם בחינת הוי"ה אחת, משום הכי **כֻּלָּא חַד**. ר"ל פרצוף אחד בלי פירוד, ולא תשע ספירות כמו שהיו מאז בעולם הנקודים, שכל נקודה היתה בפני עצמה ואינם קשורים יחד זה עם זה. **יז)** דברים הללו הם כספר החתום, לא נודע כוונת הרשב"י על איזה ענין הוא מרמז. אמנם נוכל להבין כוונתו מדקדוק לשונו שסיים: **לְאוֹ הַשְׁתָּא עִדָּנָא לְהַנֵּי מִלִּין דְּהָא אֲמֵינָא לוֹן בְּאַדְרָא קַדִּישָׁא** וכו'. משמע מזה כי דברי ספרי קדמאי הנז' כבר ביארם באד"ר, וסמך על מה שכבר ביארם שם. ואם כן צריך לחפש ולמצוא איזה דרוש הנוגע לדרוש שבסוגיין שראוי לבארו פה, והשמיטו ולא ביארו פה כלל וסמך על אד"ר. [ועל ידי כך נוכל להבין רמזי דברי קדשו]. ומה שנראה לענ"ד בזה שהוא רומז על דרוש שבעה מלכי אדום של א"א שהיא נוגעת לדרוש שעוסקים בו, ולא ביארם פה כלל וביארם באד"ר. וכמו כן פירש הריפ"ש ז"ל שדברי ספרי קדמאי הם מדברים על ענין שבעה מלכים יעו"ש. והנה מהנראה לפי המשך לשון האדרא שסיים: **וְחַמֵּינָא מַה דְּלָא יָדְעִנָא הָכִי** וכו', [**וְעַד הַשְׁתָּא** וכו', **אַסְהִידְנָא** וכו'], מוכרח לומר דאיכא פלוגתא בין סברת הרשב"י ז"ל לסברת ספרי קדמאי, וכמ"ש המד"ל ז"ל בספר עומר מן וז"ל: "מכאן נראה שרבי שמעון בתחילה היה בידו הקדמות מושרשות, ואח"ך ראה ברוח הקודש שאינם אמת". עכ"ל וכ"כ הרב יוסף סדבון ז"ל בספר אהבת ה' יעו"ש. והפלוגתא שביניהם היא נראה לפרש, כי ספרי קדמאי סבירא להו כי [לא היה מיתת המלכים כלל, ו]עולם הנקודים לא היה בהם שבירה כלל ועיקר, ולא היה הקב"ה בונה עולמות ומחריבם, רק עד עכשיו עולם הנקודים היא קיימת כמו שהיתה, והיא פרצוף אחד שלם כעתיק וכא"א, והיא מלבשת על א"ק עצמו מטבורו ולמטה, ועל עולם הנקודים מלביש פרצוף עתיק וא"א דאצילות. ולכן רוב עסקם של הראשונים היה בקיומא דחד סמכא כמ"ש בתחילת אד"ר, ולא אמרינן מאי דהוה הוה. והכי נמי משמע ממאי דאמר רבי שמעון התם: "צלותא בְּרַעֲוָא יהא, דלא יתחשב לחובא לגלאה דא וכו'". משמע שלא היה סוד השבירה עדיין ברור ומקובל אצלם. [ובזה נבוא אל הביאור וקישור הדברים מתחילה ועד סוף. והוא], כי הנה כשאמר הרשב"י ז"ל הכא על א"ק, **כַּד אִתְתַּקַּן אַפִּיק תִּשְׁעָה נְהוֹרִין** דנהרין **מְתִקּוּנוֹי**, שר"ל שא"ק האציל את [פרצוף] א"א באמצעות עתיק שהוא **תקוני** דא"ק כמ"ש לעיל באות יא משם רבנו ז"ל, יעו"ש. דמשמע מדבריו שאין שום פרצוף אחר מפסיק בין א"ק לעתיק, [כי עתיק מלביש על א"ק ועליו מלביש א"א עצמו]. משום הכי הביא הרשב"י ז"ל סברת ספרי קדמאי דאמרי שיש פרצוף אחר מלביש על א"ק עצמו ועל אותו פרצוף מלביש עתיק. וז"ש **וּמַה דְּאָמְרִי חַבְרָנָא בְּסִפְרֵי קַדְמָאֵי דְּאִנּוּן דַּרְגִּין דְּאִתְבְּרִיאוּ** ר"ל ספירות שנבראו. כי לספירות קרי להו בשם **דרגין** כמ"ש בדף רצ"א ע"ב, והכוונה היא על עולם הנקודים. **וְעַתִּיקָא קַדִּישָׁא** שהוא א"ק, **אִתְגַּלֵּי בְּהוּ בְּכָל חַד וְחַד**. ר"ל שנתפשט אורו

וַעֲתִיקָא קַדִּישָׁא אִתְגַּלֵּי בְּהוּ בְּכָל חַד וְחַד. מְשׁוּם דְּאִנּוּן תִּקּוּנִין דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא לָאו הַשְׁתָּא עִדָּנָא לְהַנֵּי מִלִּין דְּהָא אֲמִינָא לוֹן בְּאַדְרָא קַדִּישָׁא. וַחֲמִינָא מַה דְּלָא יָדַעְנָא הָכִי:

יין הרקח

בכל ספירה וספירה מהם בפני עצמה, ואינו כדוגמת האצילות שאור החכמה יתפשט בספירות שתחתיו, כמ"ש רבנו ז"ל בסוף פ"ז דשער השמות, בסוד כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ (תהלים קד, כד). ונתנו טעם ספרי קדמאי על מה שהיה אור א"ק מתגלי **בכל חד וחד** [ולא היה די במה שיתגלה אורו בספירת הכתר והחכמה לבד, ואור החכמה יתפשט בספירות שלמטה ממנו בענין שהיה באצילות], ואמרו [דהטעם הוא] **מְשׁוּם דְּאִנּוּן תִּקּוּנִין דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא**, ר"ל מפני שהם בחינת מלבושים [עליו] ועולם התיקון של א"ק עצמו, ו[לפי שהם מלבישים על א"ק עצמו] מהראוי הוא שיתגלה [אור א"ק] בכל חד וחד, [כך היא סברת חברייא דספרי קדמאי]. וכלומר, ואם כן, איך אני אומר שעתיק הוא מלביש על א"ק עצמו באין הפסק עולם אחרת ביניהם. [לזה אמר] **לָאו הַשְׁתָּא עִדָּנָא לְהַנֵּי מִלִּין** להאריך בהם ביום הפטירה, **דְּהָא אֲמִינָא לוֹן בְּאַדְרָא קַדִּישָׁא** בדף קכ"ח ע"א בענין ואלה המלכים וכו', שאמר שם: "ומה יימרון חבריא דהאי קרא קשיא הוא וכו'". והם החבריא דספרי קדמאי שהזכיר פה, כי הואיל ולא סבירא להו שהיה שבירת הכלים כלל, משום הכי מפרשים פסוקי וְאֵלֶּה הַמְּלָכִים (בראשית לו, לא-לט) על ענין יעקב ועשו, [ללמדנו כשזה קם זה נופל], כמבואר התם באות טז. יעוש"ב. ולא ניחא להו בסברת הרשב"י ז"ל, משום דקשיא להו, דאי נימא שפסוקי ואלה המלכים הם רומזים על שבירת הכלים ומלך הדר הוא רומז לעולם התיקון, אם כן היכי כתיב בדברי הימים (א, א, נא) הרומזים לז"מ של פרצוף הנוקבא וַיָּמָת הֲדָד, (הדר) והלא הוא היה מתקנם. וכמו שכן הקשה הריפ"ש ז"ל והניח בצריך עיון גדול, הובאו דבריו בגליון מבו"ש הנדפס מחדש דף י"ב ע"א אות ח יעוש"ב. והיא קושיית מהרי"ץ ז"ל בפ"ח משער השבירה יעו"ש. ואעפ"י שהרשב"י ז"ל כבר תירץ זה באד"ר דף קל"ה ע"ב באומרו: "אלא כל מאן דנחית מדרגא קדמאה דהוה ביה, קרי ביה מיתה וכו'", ולפי שגם אחר התיקון הנה הנוקבא היא יורדת לבי"ע, כמ"ש רבנו ז"ל בפ"א משער מ"ד שֻׁכְּלִים הפנימיים שלה הם יורדים לבריאה, וכלים האמצעיים ליצירה, וכלים החיצוניים לעשיה יעוש"ב, שהוא ממש דוגמת מה שהיה בזמן שבירת הכלים. שגם בזמן השבירה ירדו פנימיות הכלים לבריאה, והאמצעיים ביצירה והחיצוניים בעשיה, כמבואר בפ"ז מש"ט יעו"ש. ולכן יפה אמר הכתוב וַיָּמָת הֲדָד (הדר), כי גם אחר התיקון יורדים כלי הנוקבא לבי"ע באין הפרש. ועי"ע באד"ר דף קמ"ב אות יח, ועיין בפ"ג דש' התיקון בד"ה אשר לא נזכר בו מיתה וכו' מש"ש. וספרי קדמאי לא ניחא להו בתירוץ זה. והרשב"י ז"ל גם הוא מיאן שם בפירושם ואמר: "אלא רזא דרזין הוא וכו'". שֶׁאֵלּוּ הפסוקים הם מדברים על ענין השבירה, ועולם הנקודים אינם עולם התיקון כמו שסוברים ספרי קדמאי שקראום בשם תיקונין דע"ק]. וז"ש **דְּהָא אֲמִינָא לוֹן בְּאַדְרָא קַדִּישָׁא. וַחֲמִינָא מַה דְּלָא יָדַעְנָא הָכִי**, ר"ל ובזמן ההוא נתברר לי ענין זה מה שלא הייתי יודע מקודם זה, שכן הוא האמת. יען שגם אני [תחילה] הוה סבירא לי כספרי קדמאי, רק שבזמן ההוא, [בזמן חיבור האדרא רבא], זכיתי לעמוד על אמיתותם של דברים. **וְעַד הַשְׁתָּא אַסְתִּים בְּלִבָּאי מִלָּה**, ר"ל ומאותו זמן שנתברר לי ענין זה, שסברת ספרי קדמאי אינם אמת, כמסתי אותם הדברים בלבי ולא אמרתי לכם ענין זה כלל מפני כבודם של ראשונים. כי אעפ"י שכבר ביאר באד"ר ענין שבעה מלכים שנשברו. מכל מקום לא אמר שסברת ספרי קדמאי אינה אמת, רק עשה הרשב"י ז"ל כאילו המחלוקת היא בפירוש הפסוקים של ואלה המלכים

וְעַד הַשְׁתָּא אַסְתִּים בְּלִבָּאי מִלָּה. וְהַשְׁתָּא אֲנָא בִלְחוֹדָאי אַסְהִידְנָא קַמֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא. וְכָל הַנֵּי זַכָּאֵי קְשׁוֹט דְּאָתוּ לְמִשְׁמַע מִלִּין אִלֵּין:

יח גּוּלְגַּלְתָּא דְּרֵישָׁא חִוָּרָא לָאו בֵּיהּ שָׂרוֹתָא וְסִיוּמָא יט קוֹלְטָרָא דְּקַטְפּוֹי כ אִתְפְּשַׁט וְאִתְנְהִיר כא

יין הרקח

ולא בעיקר הדברים עצמם. **וְהַשְׁתָּא אֲנָא בִלְחוֹדָאי אַסְהִידְנָא** וכו', ר"ל אבל עכשיו שהוא זמן הפטירה ואי אפשר לכמוס [עוד] הדברים, [שאם לא עכשיו אעמידכם על האמת, אימתי?] לכן אני לבדי מעיד לפני הקב"ה ולפני כל הצדיקים, שהעיקר הוא כסברתי. ומה שהוצרך להעיד היינו מחמת שהדבר הוא שקול, אם האמת כסברתו או כסברת ספרי קדמאי. ובפירוש זה יתיישב מה שיש לדקדק, כי תחילה אמר **דְּהָא אֲמֵינָא לוֹן בְּאַדְרָא קַדִּישָׁא** ואיך אח"ך אמר בהיפך **וְעַד הַשְׁתָּא אַסְתִּים בְּלִבָּאי מִלָּה**. [משמע שלא אמרם]. ועוד, מה צורך להעיד, ועל איזה ענין היתה העדות. כן נראה לענ"ד לפרש לפי המשך הענין ואם שגיתי את"ם (איתי תלין משוגתי): [מקצת פירוש זה תמצא בספר עומר מן וספר אהבת ה' שהבליעו בנעימות דבריהם ז"ל כי הרשב"י ז"ל נחלק על ספרי קדמאי יעוש"ב]. **יח)** פירושו - **גּוּלְגַּלְתָּא** דא"א. כי לא"א קרי ליה בשם **רֵישָׁא חִוָּרָא** כמ"ש רבנו ז"ל במבו"ש ש"ג ח"ב פ"ט דף ס"ז ע"ב, וז"ל: "ואמנם עור הגולגלתא עצמו אשר בו צומחים השערות, הוא חֶלֶק ופנוי בלתי שיער, והוא לבן דוגמת עור הלבן שכותבים ורושמים עליו האותיות וכו'. ולכן נקראת האי **גּוּלְגַּלְתָּא** בחינת המקום הפנוי **רֵישָׁא חִוָּרָא**. ועל האי גולגלתא חוורא דא"א, היא נקראת בזוהר בשם רישא חוורא וכו'", יעו"ש. אבל גולגלתא [דרישא] דז"א היא סומקא, כמ"ש בזו' תזריע דף מ"ח ע"ב, וז"ל: "תא חזי ברישא דהאי איש בוצינא דקרדינותא, ובגין כך גולגלתא דרישא דהאי סומקא כולא כְּוִרְדָּא וכו'". ופירש רבנו ז"ל במאמ"ר פ' תרומה בפ"ג דספרא דצניעותא דף ל"א ע"ב, שרומז על ז"א יעו"ש. ולא כמו שפירש הרב מק"מ שם, דקאי על נוקבא דז"א. וטעם שֶׁקְּרָאָהּ בשם **גּוּלְגַּלְתָּא דְּרֵישָׁא** ולא אמר סתמא גולגלתא **חִוָּרָא**, כבר נתבאר באד"ר דף קל"ו אות נב יעו"ש. ואמר כי בגולגלתא דא"א **לָאו בֵּיהּ שָׂרוֹתָא וְסִיוּמָא**, ר"ל תחילה וסוף. ופירושו כתבו רבנו ז"ל במאמ"ר הנדפס מחדש דף כ"ז ע"ב, והעתקנו לשונו בדף ר"צ אות ד יעו"ש. והעולה מדבריו דשם הוא, כי בזמן שנאצל א"א עדיין לא היה שום גילוי או רמז לנאצלים שהם עולם האצילות, לא לאבא שהוא תחילת גילוי הנאצלים, ולא סוף הגילוי דהיינו נוקבא דז"א כלל. עד שנתגלה חסד עילאה בדיקנא דא"א, ומשם נתגלו או"א ע"י המזלא כנודע יעוש"ב. [ועי"ע לקמן בדף ר"צ ע"א אות ד מה שנכתוב בזה בס"ד]. **יט)** פירושו הוא כי הגולגלתא עצמה היא נקראת בשם **קוֹלְטָרָא דְּקַטְפּוֹי**, כמ"ש באדרא בסמוך: "מהאי קולטרא דקטפא **דאיהי** גולגלתא חוורא וכו'". ויתכן שנקראת בשם **קולטרא**, מטעם שהחוורתי הם **נקלטים** ונדבקים בעור הגולגולת עצמה, ואינם כמו השערות שאין דבוק בגולגולת רק עיקרם לבד, ושאר אורכם הוא משולשל חוץ לגולגולת. ומה דקרי לחוורתי בשם **קטפא**, הטעם הוא על שהם כמו עצי **הקטף** שמהם נוטף בושם הטוב שהוא הטל, [כמו הצרי הנוטף מעצי הקטף (כריתות ו.), ור"ל **קליטת הקטף** העובר בתוך הארבעה חוורתי דאחורי רישא דא"א] כמבואר באדרא בסמוך, וכאילו אמר דְּבוּק החוורתי: **כ)** פירוש **אִתְפְּשַׁט** למטה עד או"א, ומאו"א לז"א, ומז"א לנוקביה כמ"ש רבנו ז"ל בשא"א פ"ה ופ"ז יעוש"ב. ומ"ש **וְאִתְנְהִיר**, ר"ל שלא תאמר שכיון שנתפשט נחלש כחו ח"ו, לכך נאמר **ואתנהיר** (אהבת ה'): **כא)** [**וּמִנֵּיהּ יַרְתּוּן צַדִּיקַיָּא** וכו', פירושו כי מאלו

(דף קכ"ז ע"ב) **תַּנְיָא** א אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן לְחַבְרַיָּא, עַד אֵימַת נְתִיב ב **בְּקִיּוּמָא דְּחַד סַמְכָא.** **כְּתִיב** ג **עֵת לַעֲשׂוֹת לַיְיָ הֵפֵרוּ תוֹרָתֶךָ.** ד **יוֹמִין וְעִידָנִין,** ה **וּמְאֵרֵי דְּחוֹבָא דָּחִיק.** ו **כְּרוֹזָא קָרֵי**

יין הרקח

א) הנה לכאורה תיבת **תַּנְיָא** צריך ישוב, שהרי אין נופל לשון תניא, אלא אם המעתיק מביא דברי תנא אחר. אבל על דברי עצמו לא שייך לומר תניא, והכא הוא דברי עצמם. [שהרי מסתמא, דברי האדרא נכתבו באותו זמן עצמו, ואינה ברייתא שנשנית מימי קדם כדי שיהיה ראוי לומר **תניא**], ואם כן איך אומר **תַּנְיָא**. והכי נמי יש להקשות ממה שכתב בסמוך, "תאנא אתמנו חברייא" וכו', ובדף קל"ב ע"ב: "תאנא, עד לא קם רבי חזקיה" וכו', ובסוף האדרא: "תאנא בכה רבי שמעון" וכו', ושם, "תאנא עד לא נפקו" וכו', [וכן הרבה כיוצא בזה נזכר במקומות רבים. ודוחק לומר, שלא נכתבה האדרא בזמן הרשב"י אלא היו גורסים אותה בעל פה, ואחר זמן רב נכתבה. והרב הכותב הוסיף מדיליה מלת תניא, מפני שהיא היתה מימים קדמונים. דאם כן מה נענה על מ"ש] בריש אדרא זוטא: "תאנא בההוא יומא דרבי שמעון בעא לאסתלקא" וכו', [שהרי התם היה רבי אבא כותב תיכף מפי הרשב"י עצמו]. ואפשר לפרש שכל מקומות הנזכרים, רבי אבא הכותב קאמר להו, והוצרך לזה, כדי להודיענו הענין איך היה, ואיך נמשכו הדברים זה מזה. וגם כדי לקשר העניינים זה בזה, וסימן אותם בתיבת **תַּנְיָא**, להודיענו, שמפיו יצאו הדברים הללו. [ועוד י"ל דמלת **תאנא** או **תניא** הנז"ל וכל כיוצא בזה, אין פירושו ברייתא שנשנית מימים קדמונים, אלא כך היו נוהגים לומר בכל התחלת דיבור חדש. תדע דהכי הוא, שהרי לקמן בדף קי"ל ע"א אמרינן, תניא כתיב חָזֵה חֲזִית עַד דִּי כָרְסָוָן רְמִיו וכו' (דניאל ז', ט'), אמר לרבי יהודה קום בקיומך וכו', והרואה יראה שאינה ברייתא כלל, שהרי פסוק הוא בדניאל, ולא הוסיף בו דבר קטון או גדול, אלא פשוט הוא כדאמרן]: ב) הגירסה הנכונה **בְּקִיּוּמָא** וכן גירסת הארי"ז ז"ל בכמה מקומות. ולא גירסת **בקיימא**. כי קיימא, פירושו עמוד, וגם סמכא, פירושו עמוד, ואם כן אין הבנה [ללשון] כלל. [ור"ל עד אימתי נתעכב בעסק עמידת העולמות שעל עמוד אחד]. ופירוש זה, כתבו רבנו ז"ל בכמה מקומות, ומהם בשער השבירה פ"ג, ובמאמרי רשב"י בתחילת פירוש אד"ר וז"ל: "כי שתי בחינות היו בעולם האצילות. האחת מהם הוא בראשונה, קודם התיקון, שכל הי"ס היו בבחינת **חַד סַמְכָא** לבד. והבחינה השנית, הוא מה שהיה אחר התיקון. כי החמש ספירות שהם כח"ב ת"ת ומלכות, שהם כוללות כל הי"ס כמבואר אצלנו, הנה כל אחת ואחת מאלו החמש ספירות, נתפשטה ונעשית פרצוף אחד שלם. וכל האצילות נתפשט ונתקן בבחינת חמש פרצופים הנקראים, א"א **כתר**, ואבא **חכמה**, ואימא **בינה**, וז"א **ו"ק (חג"ת נה"י)**, ונוקבא דז"א **מלכות**. ולפי שבתחילה היו רבי שמעון וחבריו, עוסקים במה שהיה קודם התיקון, הנקרא **קִיּוּמָא דְּחַד סַמְכָא** לסיבה הנזכרת, לכן אמר להם, שעד אימתי יתעסקו בבחינה ההיא לבדה, ושיתעסקו מכאן ואילך, באדרא הזאת בבחינה השנית, והוא במה שהיה אחר התיקון, שהוא התפשטות הי"ס, בסוד חמישה פרצופים הנ"ל. ואף על פי שבאדרא הזאת, לא ביאר רק שלשתם, והם א"א וזו"ן, הנה באדרא זוטא ביאר גם כן שני פרצופי או"א, ושם נבאר טעם הדבר". עכ"ל. ועיין בספר קול ברמה למהרי"ץ ז"ל, שכתב: "יופשט בקיומא דחד סמכא, שכבר נודע, שהעומד על רגל אחת, אינו יכול לעמוד כראוי, וגם לא זמן רב". עכ"ל: ג) פירוש, ואם תאמרו, והלא אסור לגלות סודות התורה, דכתיב: "כְּבֹד אֱלֹהִים הַסְתֵּר דָּבָר" וכו' (משלי כ"ה, ב'), להכי אמר, **עֵת לַעֲשׂוֹת לַה'** וכו' (תהלים קי"ט, קכ"ו). ר"ל, אם השעה צריכה לכך, אעפ"י שהוא אסור, עם כל זה **הֵפֵרוּ תוֹרָתֶךָ**. ונתן טעם שאיך השעה צריכה לכך, ואמר: ד) **יוֹמִין זְעִירִין**, ר"ל, כי חיי האדם הם קצרים, כמו שאמר התנא: "היום קצר והמלאכה מרובה וכו'" (אבות ב', ט"ו). (קו"ב ורו"ד): ה) **וּמְאֵרֵי דְּחוֹבָא** שהוא

דְּרַזָּיָא דְּעַתִּיק יוֹמִין, דְּלָא אִתְמַסְרָן ח אֶפִּילוּ לְמַלְאָכִין עִלָּאִין, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. אָמַר
שִׁמְעוֹן, ט לִשְׁמַיָּא, לָא אִימָא דְּיֵצִיתוּן. לְאַרְעָא, לָא אִימָא דְּתִשְׁמַע. דְּהָא אֲנַן קְיוּמֵי עָלְמִין
תָּנָא רָזָא דְּרָזִין. כַּד פָּתַח רִבִּי שִׁמְעוֹן בְּרָזָא דְּרָזִין, אִוְדַּעְזָע אַתְרָא, וְחַבְרִין אִתְחַלְחָלוּ.
בְּרָזָא פָּתַח וְאָמַר, כְּתִיב, יא וְאֵלֶּה הַמְּלָכִים אֲשֶׁר מָלְכוּ בְּאֶרֶץ אֱדוֹם לִפְנֵי מְלֹךְ מֶלֶךְ

יין הרקח

ע"א, וחדאן על דשמעין מה דלא ידעו. (סה"מ): ט) פירוש, כי שם אצל משה, היתה כונתו להעיד השמים והארץ על ישראל, כמ"ש, וְאָעִידָה בָּם אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ (דברים ל"א, כ"ח), כדי שאם יחטאו, באים העדים ונפרעים מהם (תנחומא א'). דכתיב, (דברים י"א, י"ז), וְעָצַר אֶת הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִהְיֶה מָטָר, וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת יְבוּלָהּ. ולכך הוצרך לומר, האזינו וגו', כדי שיטו אזניהם לדברי העדות. אבל **אֲנַן קְיוּמֵי עָלְמִין**, ר"ל, אבל אנחנו עוסקים בתורה שהיא קיום העולם, ואין צריך לומר להם האזינו, כי זכין לאדם שלא בפניו (כתובות יא.). (עיין רו"ד): י) פירושו הוא, כי הנה בימי הרשב"י, היה להם חיבורים קדמונים, כמו המתניתין והתוספתא וכיוצא, וכמ"ש גם כן הרב זהרי חמה בזו' ויצא דף קנ"ד ע"ב, ובספרו הוא בדף קמ"ב ע"א, וז"ל: "שמעתי ממורי ז"ל, כי אלו המשניות והתוספתות, הם היו מימי קדם, מֻחָכָמִים מחוכמים, והיו מדברים בלשון קצר. והרשב"י באו לידו, וכל דרוש שהיה דורש, והיה רואה שבאותו המתניתין או התוספתא מובא הכרח לדבריו, או ענין הנוגע לדרושו, היה מביאו תוך דבריו וכו'", יעו"ש. והיה להם גם כן חיבור אחד, שנקרא בשם **רָזָא דְּרָזִין**, כמו שמצינו גם כן שנזכר בהדיא בזו' יתרו דף ע' ע"א. ומזכירו הרשב"י ז"ל בהדיא בלשונו הטהור, בזו' משפטים דף קכ"ב ריש ע"ב, דקאמר התם, תניא ברזא דרזין וכו'. ובפרשת נח דף ע"ב סוף ע"ב, דאמר התם, האי קרא אשכחנא ליה ברזא דרזין וכו', יעו"ש. משמע שהוא חיבור הנקרא כך, והיה קודם זמן הרשב"י ז"ל. והכא גם כן, מביא הרשב"י ז"ל דברי הרזא דרזין הנז"ל, ומבארם. ואעפ"י שלא אמר, תניא ברזא דרזין, אלא, **תנא רזא דרזין**, בלא אות בי"ת, פירושו הוא ר"ל, אמר רזא דרזין, ואינו ר"ל, שָׁנִינוּ ברזא דרזין. ושמעתי דיש מפרשים, כי הנה יש בתורה סודות, וסודות הסודות, כנזכר בזו' בהעלותך דף קנ"ב ע"א, יעו"ש. והכא בתחילה היתה כוונת הרשב"י ז"ל לגלות להם סודות הסודות, ולהכי אמר, **תַּנָּא רָזָא דְּרָזִין**. וכשרא שאין החברים יכולים לסבול, שנזדעזעו, להכי ופתח ברזא, ולא ברזא דרזא, וזהו שאמר **בְּרָזָא**, ולא ברזא דרזא וכו', עד כאן שמע ודברים אלו לא נִתְּנוּ להאמר מכמה טעמים. כי הנה סודות הסודות, אמר בזוהר שם, שנגלים השתא, רק לעתיד לבוא, יעו"ש. ועוד, כי עיקר ישיבת הרשב"י ז"ל, היתה, כדי לגלות סוד עולם התיקון, כמ"ש בריש האדרא: "יעד נתיב וכו'", ואיך נמלך עתה לגלות להם רזי דרזין עתיקא הרזין עצמם של עולם התיקון אינם יודעים אותם. ועוד, לפי פירושם, מלת **תנא**, אין לה כלל. ועוד, אם רצונו לגלות להם רזי דרזין, צורך להזכיר בפיו מלת **רזא דרזין**. אלא העיקר כדפירשנו. והנה **כַּד פָּתַח רִבִּי שִׁמְעוֹן, בְּרָזָא דְּרָזִין**, כדי לפרש דבריו שהם סתומים עמוקים, אז **אִוְדַּעְזָע אַתְרָא**. ופירש הרב רו"ד שהוא כדמיון הר סיני. **וְחַבְרִין אִתְחַלְחָלוּ**, כדאמרינן ישראל, יעו"ש. ואז **גַּלֵּי בְּרָזָא** חדא, מִסָּפֵר דרזין, **וּפָתַח וְאָמַר** וכו': יא) פירושו, הכא מפני המלכים דאי"א, כמ"ש רבנו ז"ל בשער מאמרי בפירוש האד"ר, וז"ל: "מה שתמצא באדרא זכירת **וְאֵלֶּה הַמְּלָכִים** שלוש פעמים, **האחת** הנזכרת כאן, בתחילת תיקון ע"ק. **והשנית** לקמן דף קל"ה ע"א, בתיקון ז"א. **והשלישית** לקמן דף קמ"ב ע"א, בתחילת תיקון הנוקבא דזעיר טעם הדבר הוא זה, כי הנה כבר ביארנו לקמן בביאור אדרת האזינו, כי י"ס שרשיות ומקוריות הם, ומתחלקות בכל עולם האצילות בסדר הזה כח"ב — באי"א, חג"ת — בז"א, נה"י — בנוקבא דזעיר ואמנם בעת שנאצלו, יצאו בחינת אלו המלכים פירוש, כי אחר שנאצלו ג"ר דאי"א, אשר השלישית היא בינה, הנקראת **אֶרֶץ אֱדוֹם**, משום דמינה מתערין, הנה מאותה הבינה דאי"א יצאו אלו השבע מלכים שהם ז"ת שבו. וכן אחר שיצאו כחו"ב דזעיר יצאו הז"מ, שהם ז"ת שבו, מבינה שבז"א. וכן א

זַבָּאִין אַתּוּן צַדִּיקַיָּא, דְּאִתְגַּלֵּי לְכוֹן יב רָזֵי דְּרָזִין דְּאוֹרַיְיתָא, דְּלָא אִתְגַּלְיָין יג לְקַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין. יד מָאן יְשַׁגַּח בְּהָאי, וּמָאן יָזְכֶּה בְּהָאי, דְּהוּא סַהֲדוּתָא עַל מְהֵימְנוּתָא דְּכֻלָּא. טו צְלוֹתָא בְּרַעֲוָא יְהֵא, דְּלָא יִתְחַשֵּׁב לְחוֹבָא, לְגַלָּאָה דָּא. טז וּמַה יֵּימְרוּן חַבְרַיָּא, דְּהָאי קְרָא, כַּשְׁיָא הוּא. דְּהָא לָא הֲוָה לֵיהּ לְמִכְתַּב הָכִי. דְּהָא חֲזֵינָן, כַּמָּה מְלָכִים הֲווֹ עַד דְּלָא

יין הרקח

שיצאו כח"ב דנוקביה, יצאו מן הבינה שבה ז"מ, שהם ז"ת שבה. ולפיכך תמצא, שבזו האדרא, הוזכר עניינם שלוש פעמים. אם באי"א הנקרא ע"ק, ואם בזי"א ואם בנוקבא דזי"א וכו'". יעו"ש: יב) כלומר סודות דעתיק, שהם עמוקים. אבל אינו ר"ל, סודות הסודות. כי סודות הסודות, אינם נגלים השתא, אלא עד לעתיד לבוא, כמ"ש לעיל באות יו"ד משם הזוהר, יעו"ש: יג) פירושו, הם המלאכים. שלא ידעו בשבירת הכלים, מפני שקדמה להם, כרמוז בְּוָאֵלֶּה המלכים. (סה"מ): יד) פירוש, מי יזכה לידע סוד ואלה המלכים. כי מי שיודע סודם, הוא עדות ברורה, שיש לו נפש טובה, וברורה ונאמנה, ואם כן, אין כל אדם זוכה לזה. (רו"ד): טו) פירוש, שלא לעבור על פסוק, וְנֶאֱמָן רוּחַ מְכַסֶּה דָּבָר (משלי י"א, י"ג). (קו"ב). ולכן בכה הרשב"י קודם ואמר, וַי אי גלינא. (סה"מ): טז) הנה תחילה נבאר פשט הפסוק של וְאֵלֶּה הַמְּלָכִים (בראשית ל"ו, ל"א), ואח"ך נחזור לבאר דברי הרשב"י ז"ל, והוא, כי מלכי אדום הנזכרים בפרשת ואלה המלכים, הם היו מימי יעקב אבינו ע"ה, עד מיתת משה רבנו ע"ה. כמ"ש בספר הישר (פרשת שמות), וזה מהות דבריו: בני עשו נלחמו עם בני שעיר החורי יושבי הארץ, כדכתיב, וּבְשֵׂעִיר יָשְׁבוּ הַחֹרִים לְפָנִים וּבְנֵי עֵשָׂו יִירָשׁוּם וכו' (דברים ב'. י"ב). ובעת מלחמתם, מרדו מקצת אנשים מבני עשו, והלכו אל בני שעיר החורי ונלחמו על אחיהם. ולכך נשבעו בני עשו, שלא ימליכו עליהם מלך מאחיהם, אלא איש נכרי. ויהי עמהם איש אחד מאנשי העיר דנהבה, ושמו בלע בן בעור, וימליכו אותו עליהם. וימלוך על בני עשו, בשנת עשרים לרדת יעקב למצרים. וילחם בלע בן בעור בשנת שלושים למלכותו, עם יוסף בן יעקב, מפני צפו, שהיה עצור במצרים תחת יד יוסף. ויד יוסף מאתים אלף גבורים מאנשי בלע במלחמה ההיא, ויפול גם בלע, וימת בשנת חמישים לירידת מצרים. ויראו בני עשו כי מת מלכם, ויקחו איש אחד מאנשי בני קדם, ושמו יובב בן זרח מעיר בצרה, וימליכוהו עליהם תחת בלע מלכם. וימלוך עשר שנים, וימת בשנת שישים לירידת מצרים. ויקחו בני עשו איש אחד מארץ תימן ושמו חושם, וימליכוהו עליהם. וימלוך עשרים שנה, וימת בשנת שמונים לירידת מצרים. וימלוך אחריו הדד בן בדד, שלושים וחמש שנים. וימת הדד, וימלוך תחתיו שמלה ממשרקה, מארץ בני קדם, בשנת מאה וחמש עשרה לירידת מצרים. וימלוך שמונה עשרה שנים, וימת אחרי לידת משה בשלוש שנים. וישלחו בני עשו לפתור אשר על הנהר, ויקחו משם בחור אחד ושמו שאול, וימליכו אותו עליהם. וימלוך ארבעים שנה, וימת בשנת מאה שבעים ושלוש לירידת מצרים. וימלוך תחתיו בעל חנן בן עכבור, ארבע ושלושים שנה, וימת בשנת מאתים ושבע לירידת מצרים. וימלוך תחתיו הדר, שמונה וארבעים שנה. ועל זה נאמר (במדבר כ'. י"ד), וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה מַלְאָכִים מִקֶּדֶשׁ אֶל מֶלֶךְ אֱדוֹם וכו', יעוש"ב. ועיין להגר"א ז"ל בפירושו שעל דברי הימים א' פרק א' פסוק מ"ג שכתב שם, וז"ל: "לִפְנֵי מְלָךְ מֶלֶךְ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל (בראשית ל"ו, ל"א), היינו משה, דכתיב ביה (שמות רבה מ"ח, ד'), וַיְהִי בִּישֻׁרוּן מֶלֶךְ (דברים ל"ג, ה'). (כי משה הוא היה מלך, וכן סבירא להו לחכמי הזוהר, כמ"ש בזוהר תרומה, דף קנ"ד ע"א) לכן לא הזכיר בתורה מיתת הדר, שעדיין היה חי בימי משה. שמלך קודם משה בשלוש שנים, ומת אחר משה בחמש שנים, כמבואר בספר הישר. אבל בימי עזרא כבר מת הדר ולכן כתב וימת הדר (דברי הימים א' א'. נ"א, ושם כתוב וימת הדד)". עכ"ל. והביא פירוש זה, מִשָּׁם הרשב"ם ואבן עזרא על התורה. ומעתה נבוא לבאר דברי האדרא, והוא שאומר הרשב"י ז"ל, **וּמַה יֵּימְרוּן חַבְרַיָּא**, הם התנאים, שהיו מְקַמֵּי זמן הרשב"י ז"ל, שמקשים ואומרים שזה הפסוק מוקשה הוא, שלא היה ראוי לכתוב, כי אם ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום דווקא, ולשתוק, ולא יסיים, לפני מְלָךְ מֶלֶךְ לבני ישראל. **דְּהָא חֲזֵינָן כַּמָּה מְלָכִים הֲווֹ** לאומות העולם, כמו אמרפל, ואריוך, ומלכי סדום ועמורה וכיוצא,

יִיתוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְעַד לָא יֵהֵא מַלְכָּא לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל, וּמַה אִתְחֲזֵי הָכָא. וּבְדָא אִתְעָרוּ חַבְרַיָּא. אֶלָּא רָזָא דְרָזִין הוּא, דְּלָא יָכְלִין בְּנֵי נָשָׁא לְמִנְדַּע, וּלְאִשְׁתְּמוֹדָעָ, וּלְמִרְחַשׁ בְּדַעְתַּיְהוּ בְּהָאי: תָּאנָא יז עַתִּיקָא דְעַתִּיקִין טְמִירָא דְטְמִירִין, יח עַד לָא זַמִּין תִּקּוּנוֹי דְמַלְכָּא, יט וְעַטּוֹרֵי עַטּוֹרִין.

יין הרקח

שכולם מלכו **עַד דְּלָא יֵיתוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל**. ר"ל, עד שלא נולדו בני ישראל בעולם, ואפילו הכי לא אשמעינן קרא, שמלכו קודם ישראל. **וּמַה אִתְחֲזֵי הָכָא**, ר"ל, ומה ראה הכתוב כאן במלכי אדום, להשמיענו, שמלכו קודם שֶׁמָּלַךְ מֶלֶךְ לישראל. ואחר זמן רב ראינו להגר"א ז"ל בספרו "יהל אור" בפירוש האד"ר, שפירש כמו כן, וז"ל: "ועד לא ייתון בני ישראל, אעפ"י שבאדום לא היו רק שמונה מלכים קודם משה, **ועד לא ייתון בני ישראל**, גם לאדום לא היה מלך כלל, מכל מקום, כמה מלכים היו לאומות ולא נכתבו כללי". עכ"ל. **וּבְדָא אִתְעָרוּ חַבְרַיָּא**, ר"ל, וזאת הקושיא שהקשו אותה התנאים. והנה אעפ"י שרז"ל, כבר תרצו בבראשית רבה פרשת וישלח, (פ"ג, ב'), ללמדך שיעקב ועשו אי אפשר שמולכים בפעם אחת, אלא וְלְאֹם מִלְאֹם יֵאָמֵץ (בראשית כ"ה, כ"ג), וכשזה קם זה נופל, יעו"ש. מכל מקום, הרשב"י ז"ל, לא ניחא ליה בתירוץ זה, מטעם שמצינו שמשה היה מלך על ישראל, והדר היה מלך על אדום, ושניהם בזמן אחד היו, כמ"ש וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה מַלְאָכִים מִקָּדֵשׁ, אֶל מֶלֶךְ אֱדוֹם וכו' (במדבר כ', ר"ד). ואעפ"י שמה שאמרו רז"ל (שם), שאם יהיה מלך לישראל, אין באדום נְצָב מֶלֶךְ. היינו מכאן ואילך, מֵחָדָשׁ, לא יקימו עליהם מלך. אבל המלך שהיה כבר עליהם, קודם שמלך מלך לישראל, הנה הוא מוכרח להשלים שנותיו. רק אחר שכבר מת, לא ימליכו עוד עליהם מלך. והוא הדין איפכא, לגבי ישראל. ואם כן, לא קשה ממה שהיה משה והדר בזמן אחד. מכל מקום, לא ניחא ליה לרשב"י בתירוץ זה, אלא בעי לפרש ממש, כשזה קם זה נופל. כי כפי מה שמפרש אחי"ך לפי סודן של דברים, שהכונה על שבעה מלכים דמיתו, שהם מלכי אדום, ועל מלך הדר שהוא מלך ישראל, שהוא עולם התיקון, [ואינו חושב את מלך הדר ממלכי אדום דהיינו מעולם הנקודים], אם כן יהיה ממש כשזה נופל זה קם. ומה שקרא הפסוק את ז"א דנקודים בשם שבעה מלכים, ואת הז"א דעולם התיקון בשם מלך אחד לבד, אעפ"י שגם ז"א דעולם התיקון, כולל שבעה קצוות, הטעם הוא, כתבו רבנו ז"ל בשער מאמ"ר פרשת פקודי דף כ"ב ריש ע"ד, וז"ל: "כי מלכים הראשונים היו נפרדים זה מזה, ולא היה ביניהם חיבור, ולכן נזכרו בפסוק, כל אחד בפני עצמו. אבל השבעה מלכים דעולם התיקון, שהם מחוברים כולם ביחד, משום הכי קְרָאָם הכתוב מלך אחד, שהוא הדר". עכ"ל, יעו"ש. ועיין מה שכתבתי עוד באד"ז דף רפ"ח אות י"ז. יז) שני מיני תוארים הללו, על א"ק אתמרו, כמ"ש רבנו ז"ל בשער א"א פ"ב, וז"ל: "ונמצא כפי זה, כי עיקר ע"ק הוא הא"ס עצמו, שהוא מטבורא דא"ק ולמטה המתלבש בעתיק. אמנם בבחינת היותו מתלבש תוך הנהו תלת רישין, נקראים גם הם ע"ק, וזכור כלל זה". עכ"ל. לפי זה, ע"ק, הוא א"ק. **דְּעַתִּיקִין**, הם עתיק וא"א, שגם שניהם נקראים **עתיקין**, אלא שא"ק הוא **עתיק** יותר מהם. **טְמִירָא דְטְמִירִין**, יען שא"ק הוא **טמיר**, ומתלבש בתוך עתיק ובתוך א"א. וגם הם **טמירין** כמוהו, כי הם מתלבשין בתוך כל עולם האצילות, מן קצה העליון עד קצה התחתון. ולא נשאר מעתיק ומא"א בגלוי, כי אם תלת רישין של כל אחד מהם, ולכן גם הם נקראו טמירין. (יפ"ש): יח) פירוש, עיקר התיקון הוא התלבשות האורות העליונים, כדי שיוכלו התחתונים לקבל השפעתם. כמ"ש רבנו ז"ל במבו"ש ש"ג ח"א פ"א דף מ"ז ע"א יעו"ש. **וְעַד לָא זַמִּין תִּקּוּנוֹי**, ר"ל, עד שלא תיקן את עתיק ואת א"א, שהם תיקוני א"ק, כדי שיוכלו התחתונים לקבל השפעה ממנו. ולפי זה לא גרסינן מלת **דְּמַלְכָּא**, משום דהכא מדבר על תיקוני א"ק עצמו, ואין מתיישב מלת מלכא. אי נמי אפ"ל **דְּעַד לָא זַמִּין תִּקּוּנוֹי**, ר"ל, עד שלא הוציא שם מ"ה החדש, שעל ידו נתקנו הז"מ דמיתו, [ששם מ"ה הוא המתקן כל עולם האצילות, ולכן נקרא **תקונוי**]. ולפי פירוש זה, שפיר גירסת מלת **דְּמַלְכָּא**. [שר"ל עד שלא הזמין את שם מ"ה, שהוא **תקונוי דמלכא**. ר"ל], כי הוא **המתקן מלכים** שנשברו. וז"ש **דְּמַלְכָּא**. (עיין יפ"ש): יט) פירושו, ועד לא זמין גם **עַטּוֹרֵי עַטּוֹרִין**, והכוונה על עולם הנקודים. ונקראת **עַטּוֹרֵי עַטּוֹרִין**, משום שעטרת היסוד שבכל פרצוף, היא בחינת מלכות שבאותו פרצוף.

כ שָׁרוּתָא וְסִיּוּמָא לָא הֲוָה. כא וַהֲוָה מַגְלִיף וּמְשַׁעֵר בֵּיהּ. כב וּפָרִים קָמֵיהּ חַד פַּרְסָא, וּבָהּ גַּלִּיף וְשִׁיעֵר מַלְכִין. וְתִקּוּנוֹי לָא אִתְקָיְמוּ, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, כג וְאֵלֶּה הַמְּלָכִים

יין הרקח

ושם ב"ן אשר יצא ראשונה, ונאצלו ממנו עולם הנקודים, הוא היה בחינת שבע מלכיות שבז"ת דא"ק, שהוא בחינת עטרות היסודות. ואח"ך יצא שם מ"ה שהוא השבעה יסודות שבז"ת דא"ק, כמ"ש רבנו ז"ל בשער השבירה פ"ח יעו"ש. וזהו, **עַד לָא זַמִּין תִּקּוּנוֹי**, ר"ל, עד שלא יצא שם מ"ה. **וְעַטּוֹרֵי עַטּוֹרִין** גם כן, שהם המלכיות דב"ן, שנקראים בשם עטרין, עדיין גם כן לא יצאו. וקראם **עַטּוֹרֵי עַטּוֹרִין**, יען שהם שורש לכל המלכיות, שבכל עולם האצילות. (יפ"ש) [ועיין בשער מאמ"ר דף כ"א סוף ע"ב בביאור ספי"ד, ששם כתב רבנו ז"ל, דמלכין היינו ז"מ. וזיוניהון לא אשתכחו הם העטרות והעדי שיש לכל אחד משבע ספירות. שם בן ע"ב לחסד, ושם בן מ"ב לגבורה, ושם בן כ"ב לת"ת וכאלה רבות. ואלו לא אשתכחו כלל מרוב הדינים שהיו אז. עכ"ל. וז"ש הכא ועטורי עטרין]: כ) הגירסה הנכונה — **שָׁרוּתָא** בניקוד קמץ תחת השי"ן, והוא מלשון: "וְשָׁרְיוּ לְמִבְנֵא בֵּית אֱלָהָא", הנזכר בעזרא פרק ה' פסוק ב'. ופירושו הוא, **דע**, כי אע"ג שכאשר המשיך האי"ס בי"ה קו בתוך החלל, כבר היה תחילה וסוף. כי ראשית הקו הדבוק באי"ס נקרא תחילה, וסיום הקו נקרא סוף, כמ"ש רבנו ז"ל בשער בריאת העולמות ענף ב' יעוש"ב. כאן מדבר בעולם האצילות, כי היה עדיין בסוד אויר פנוי. ועדיין בהאויר ההוא, לא היה **שָׁרוּתָא**, שהוא עולם האצילות, ולא **סִיּוּמָא**, שהוא עולם העשיה. כי עדיין אפילו עולם הנקודים לא נאצלו. וקאמר דאיך עשה האי"ק, להמציא ולהוציא אלו היו"ד נקודים, הנה בתחילה **הֲוָה מַגְלִיף** וכו'. (עי' יפ"ש ורו"ד): כא) פירושו הוא, כי הנה כתב רבנו ז"ל בשער טנת"א פ"א במ"ב, וז"ל: "ידע, כי ארבע בחינות, כוללות כל העולמות, והם: **ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן**. והם עצמם נקראים **טנת"א** [ר"ת **ט**עמים **נ**קודות **ת**גין **א**ותיות], וכל אחד כולל ארבעתם. כיצד, ע"ב טעמים. ויש בו ע"ב טעמים, וס"ג נקודות, ומ"ה תגין, וב"ן אותיות. וכולם נקראים ע"ב. וכן בס"ג, וכן במ"ה וכן בב"ן, יעוש"ב. נמצא שהם ט"ז שמות קדושים בפנימיות א"ק [עסמ"ב דע"ב, ועסמ"ב דס"ג, ועסמ"ב דמ"ה, ועסמ"ב דב"ן]. והם מתפשטים בפנימיותו בזה האופן: עסמ"ב דע"ב הכולל, הנה ע"ב דע"ב, יוצא כנגד שערות הראש. וס"ג דע"ב, מתפשט מהאוזן עד הטבור. ומ"ה וב"ן דע"ב, מתפשטין מהטבור ולמטה. ועליו מלביש עסמ"ב דס"ג הכולל, באופן זה: ע"ב דס"ג מהאוזן עד הטבור, מלביש על ס"ג דע"ב הכולל. וסמ"ב דס"ג הכולל, הם מתפשטים מטבור ולמטה, מלבישים על מ"ה וב"ן דע"ב הכולל. ואח"ך עסמ"ב דמ"ה הכולל, הם מתפשטים מטבור ולמטה, מלבישים על סמ"ב דס"ג הכולל. ואח"ך עסמ"ב דב"ן הכולל, מתפשטין גם הם מן הטבור דא"ק ולמטה, מלבישים על עסמ"ב דמ"ה הכולל". ודע כי סדר זה הוא מובן משער השבירה פ"ז. עוד כתב בשער טנת"א בפרק י"א במ"ב, וז"ל: "יוהנה רצה א"ק, להוציא [הארות] גם מן מ"ה וב"ן שלו הפנימיים לחוץ, ואז עלו כל בחינת ס"ג הפנימיים, הטמונים תוך מ"ה וב"ן הפנימיים, ועלו עמהם מ"ה וב"ן הפנימיים, ואז אלו המ"ה וב"ן, הם מ"ן שלהם. והטעמים דס"ג, שאינם מלובשים תוך מ"ה וב"ן, הם בערך אוי"א אל ישסו"ת. [ר"ל, כי סמ"ב דס"ג הם בערך ישסו"ת]. כי כמו שלצורך עיבור זו"ן, מזדווגין אוי"א עלאין, וישסו"ת נכללים עמהם, כן הכא הטעמים דס"ג, מזדווגין עם כל הע"ב. ומכל שכן, שהנקודות, תגין ואותיות דס"ג, מחוברים עמהם וטפלים להם, לכן אינם עולים בשם, דוגמת ישסו"ת. ואז מולידים בחינת ב"ן דחיצוניות, ולובשם לחוץ, והרי נולדה הנקבה עתה תחילה". יעוש"ב. וזהו **וַהֲוָה מַגְלִיף וּמְשַׁעֵר בֵּיהּ**, כי בו בעצמו ובפנימיותו, היה מעלה האורות מתתא לעילא, **וּמְשַׁעֵר בֵּיהּ**. כי מ"ה וב"ן הכוללים, יהיו בבחינת זו"ן, העולים הם עצמם בבחינת מ"ן. וסמ"ב דס"ג הכולל, יהיו בבחינת ישסו"ת. וע"ב דס"ג הכולל, עם כל ע"ב הכולל, יהיו בבחינת אוי"א עילאין, ויזדווגו ויולידו הבת תחילה, שהוא חיצוניות ב"ן הכולל. (יפ"ש). וקרא לסילוק האורות שבתוך א"ק, בשם **גליפו**, מפני שבהסתלקות האור, נשאר [חצי התחתון של גוף א"ק], פנוי [מן האורות], כמו החקיקה והגליפו של החותם, שהיא ריקנית: כב) פירוש, שאחר שעלו מ"ה וב"ן הכוללים, שבפנימיות א"ק, ועלו עמהם גם כן נת"א דס"ג הכולל, מהטבור דא"ק ולמעלה, ונשארו נה"י דא"ק